

DE VALSCHE ZWAVELBOLEET.

(*Boletus pseudo-sulphureus* Kallenbach).

DE paddestoelenflora in onze omgeving is rijk aan individuen, maar betrekkelijk arm aan soorten. Onze bodem is arm en droog, de boschvegetatie vrij eenvormig, de grove den bepaalt het karakter van ons boschlandschap. Natuurlijk hebben we hier perken met eikenhakhout, berkenboschjes en lanen van eik of beuk, maar dat is toch nog heel iets anders dan de echte oude loofbosschen met rijke bodemflora, zooals we die uit Brabant en den Achterhoek kennen, streken, waarnaar je vooral in den herfst soms heel sterk kunt verlangen. Toch is het buitengewoon nuttig, als je een betrekkelijk soorten-arm gebied op alle tijden van het jaar geregeld doorzoekt, na een jaar of wat begin je in de flora van je omgeving al aardig thuis te raken en dit heeft het groote voordeel, dat nieuwe verschijningen niet zoo licht aan je aandacht ontsnappen.

In het vorig seizoen had ik me ernstig met de heksen- en duivelsboleten

bezig gehouden, — een groep, die voor mij nog allerlei duistere punten bevatte — en elke boleet met roode poriën nauwkeurig bekeken. Op Allerheiligen zag ik onder beuken, te midden van een veld van heksenboleten een paar forsche, prachtig gele zwammen staan, van kleur en vorm zoo karakteristiek, dat zich dadelijk de gedachte opdrong: dat moet bepaald de *sulphureus* zijn! Bij nadere determinatie met behulp van *Ricken*, *Bigeard* en *Costantin et Dufour* bleek me echter al gauw, dat verschillende belangrijke kenmerken van de echte zwavelboleet bij mijn soort ontbraken, zoodat ik me zonder gemoedsbezwaren niet bij die naam kon neerleggen. Gelukkig kreeg ik een paar dagen later enkele afleveringen van het prachtwerk *Die Pilze Mitteleuropas* in handen, en in één der *Boletushefte* vond ik tot mijn groote satisfactie volledige opheldering. Mijn mooie gele boleet met zijn fraai blauwverkleurend vleesch stemde volkomen overeen met de afbeeldingen en de beschrijving van *Boletus pseudo-sulphureus* Kallen-

Fig. 1. De valsche zwavelboleet (*B. pseudo-sulphureus* Kallenbach); $\frac{1}{3}$ nat. gr.

bach, zooals die door den auteur in 1923 voor het eerst werd beschreven. De soort schijnt nog maar weinig te zijn aangetroffen, de aflevering van 1928 vermeldt slechts drie vindplaatsen, alle in Hessen, waar ze gevonden werd onder beuken op bodem van stuifzand, wat wonderwel klopt met de vindplaats bij Bilthoven. Daar deze nieuwe paddestoel nog niet in de gebruikelijke flora's is opgenomen, geef ik hieronder een overzicht van zijn voornaamste kenmerken. De habitusfoto (fig. 1) vertoont de zwam op $\frac{1}{3}$ grootte; de poriën op het lig-

Fig. 2. De valsche zwavelboleet in doorsnee; ruim $\frac{1}{3}$ nat. gr.

gende exemplaar lijken wat donker, maar dat komt natuurlijk, doordat ze in de schaduw liggen, in werkelijkheid zijn ze even geel als de hoed. Het doorgesneden exemplaar (fig. 2) vertoont nog enkele bijzonderheden. Daar, waar gangen van muggenlarven getroffen werden, was het gele vleesch van den steel bruin gekleurd; de grootere bruine vlek onderaan in den voet beantwoordt geheel aan die op de afbeelding bij *Kallenbach*.

Het lijkt er nu wel iets op, dat we hier met een groote zeldzaamheid te doen hebben. Nu ben ik echter op het stuk van zeldzaamheden langzamerhand eenigszins sceptisch geworden. Ik geloof, dat heel wat zeldzaamheden hun faam zouden verliezen, als we maar wat meer op de juiste plaatsen en op de juiste tijd gingen zoeken! Ik had de nieuwe vondst nauwelijks in *Fungus* aangekondigd, of ik kreeg door bemiddeling van de redactie een schrijven van Dr. Egidijs te Deelerheide (Hoen-

derloo) met de mededeeling, dat hij enkele jaren geleden onder beuken een zwavelgele, fraai blauw verkleurende boleet had gevonden, die hij niet thuis kon brengen. Het is zeer wel mogelijk, dat die soort eveneens tot onze *pseudo-sulphureus* behoort. Hoe het staat met de *B. sulphureus* Fr., die in 1925 bij Bussum en bij Enschede werd aangetroffen, is mij nog niet bekend geworden. Me dunkt, de nieuweling zal in ons land nog wel op menige plaats opduiken, nu er eenmaal de aandacht op gevestigd is. Met behulp van de volgende beschrijving zal de herkenning niet moeilijk vallen.

Hoed. Eerst meer dan halfbolvormig, dan kussenvormig uitgebreid, de rand eerst tegen den steel aangedrukt, dan naar binnen gebogen; hoed eerst helder zwavelgeel, groenachtig- tot citroengeel, geleidelijk levendiger geel [gaf bij mijne ex. zelfs op wit papier gelegd nog geel afl], oude exemplaren donkerder en

eenigszins bruinachtig geel, bij koud weer naar den roodachtig bruinen kant; bij de geringste aanraking dadelijk en opvallend donkerblauw-vlekkig, deze vlekken worden na verbleekt te zijn vuilachtig bruin; eenigszins viltig [bij mijn ex. bij vochtig weer iets kleverig, waardoor de bevilting minder opvalt]; doorsnee 4—18 cm; huid niet gemakkelijk loslatend; hoedvleesch tot 25 mm. dik.

Vleesch. Helder citroengeel, in de basis soms iets bruinachtig tot roodachtig, onmiddellijk levendig blauw wordend en, na eenigen tijd aan de lucht blootgesteld te zijn, min of meer roodachtig [bij mijn ex. om de larvengangen bruinachtig rood gekleurd].

Buisjes. Bleek citroengeel, geleidelijk iets dieper geel, eindelijk meer groenachtig, bij aanraking groenblauw; tot ongeveer 25 m.M. lang; gemakkelijk van het vleesch loslatend; om den steel min of meer naar binnen gebogen.

Poriën. Citroen- tot zwavelgeel, dan meer goudachtig-geel, ten laatste olijfgroen, bij aanraking blauw wordend; eng, rondachtig, dan hoekig.

Steel. Kleur als de hoed en evenzoo verkleurend, bij aanraking opvallend blauwvlekkend; fijn viltig gestippeld; zonder een spoor van netvormige teekening; aan de basis olijfgeel viltig; eerst $\pm$ bolvormig. later meer gestrekt tot knol-knotsvormig, zelden slanker; met harde, $\pm$ puntig toeloopende basis; hoog 4—11 cm, dik 25—60 mm.

Mycelium. Geel.

Smaak en reuk. Zonder bijzondere eigenschappen.

Plaats en tijd. Onder beuken, alleen of in groepjes (hoogstens 4); zeer zeldzaam; Juli—October.

Sporenpoeder. Olijfkleurig.

Sporen. Onder het microscoop geelachtig met goudgele membraan [vermoedelijk bij donkerveld-belichting, bij doorvallend licht kon ik de kleuren onvoldoende waarnemen]; met druppels; kort elliptisch tot spoelvormig, soms bijna amandelvormig; lengte 11—15 μ , breedte 5—6½ μ , bij uitzondering 20 bij 8 μ . Veranderlijk in vorm en kleur. [Bij mijn ex. gemiddeld 14 bij 6 μ].

Basidiën. Viersporig, met eenigszins geelachtigen inhoud; lengte 25—50 μ , breedte 7—11 μ .

Cystiden. Bleekgeel tot geel, soms ook kleurloos [zoo bij mijn ex.], lancetvormig tot spoelvormig spits, weinig talrijk, aan de poriën in grooter aantal optredend; lengte 30—63 μ , breedte 5—10 μ .

Bilthoven.

B. E. BOUWMAN.